

Lapin sosiaalityön ja sosiaalialan opetus- ja tutkimuskeskus -hankkeen tulokset ja jatko

Sosiaaliala, sote ja erva? - loppuseminaari
28.11.2013

Sari Halttunen & Tarja Kemppainen

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Hankkeesta:

- Aika: 1.11.2011 - 31.12.2013 (28.2.2014)
- Toteuttajat: Lapin yliopisto ja Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu
- Yhteistyökumppanit:
 - Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus, Lapin toimintayksikkö
 - Lapin kunnat
 - Järjestöt
(Yksityiset palvelun tuottajat)
- Rahoittajat: ESR, Lapin elinkeino-, liikenne - ja ympäristökeskus (ELY)

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013

Hankkeen tavoitteet 1/2:

- **Verkostomainen rakenne**

Perustetaan verkostomainen alueellisesti kattava ja Lapin erityispiirteet - pitkät etäisyydet - huomioiva palvelumalli työelämäyhteistyön kehittämiseksi

(Lapin sosiaalityön ja sosiaalialan opetus- ja tutkimuskeskus)

- **Opetus, tutkimus, käytäntö ja kehittäminen**

Vahvistetaan sosiaalityön ja sosiaalialan käytäntöjä vastaamalla paremmin työelämän tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan tarpeisiin ja mahdollistetaan työelämälähtöinen koordinoitu kehittämistyö sosiaalityöntekijöiden ja sosionomien koulutuksessa

Hankkeen tavoitteet 2/2:

- Tiedon tuotanto

Sosiaalityön ja sosiaalialan opettajien, tutkijoiden, käytännön työntekijöiden ja asiakkaiden yhteisen tiedonmuodostuksen vahvistaminen, joka on hyödynnettävissä alan koulutuksessa

Käytäntölähtöisen tutkimuksen ja koulutuksen tiiviimpi integroituminen sosiaalityössä ja sosiaalialalla

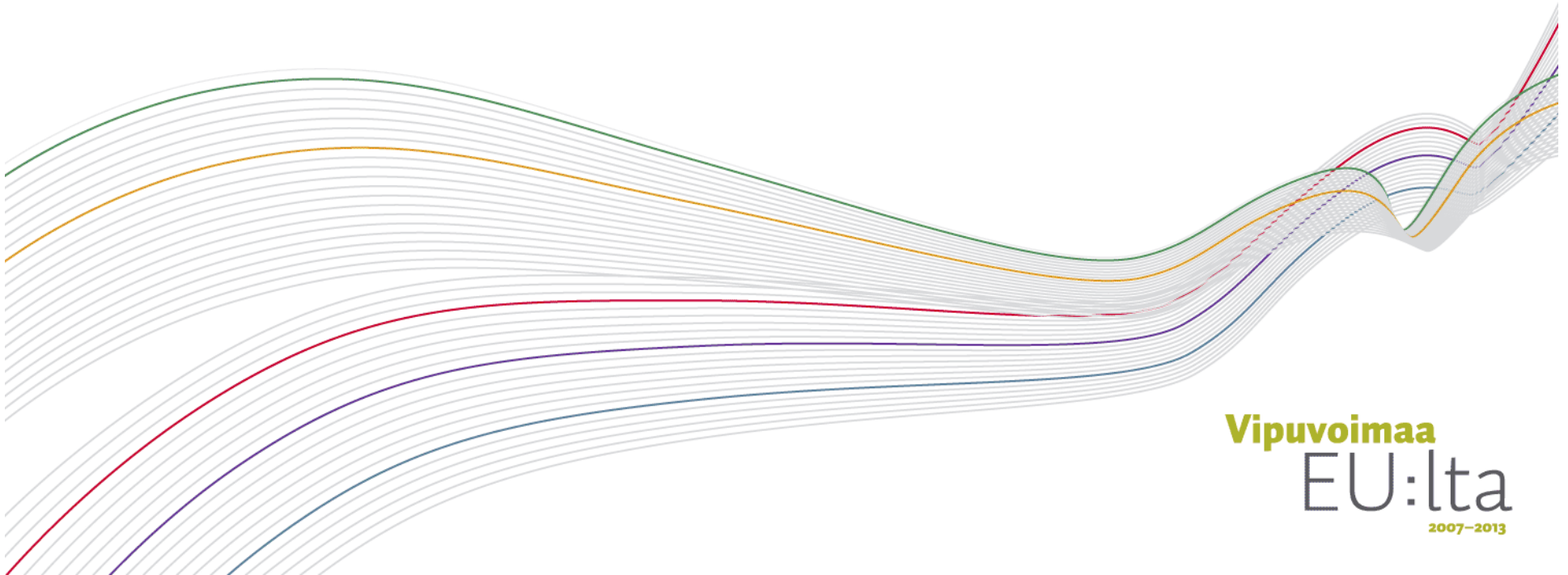
- Käytännön opettajien koulutus

Työelämäohjaajien koulutusrakenteen kehittäminen ja uuden koulutusmateriaalin tuottaminen sosiaalityön ja sosiaalialan käytännön opetukseen

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

VERKOSTO

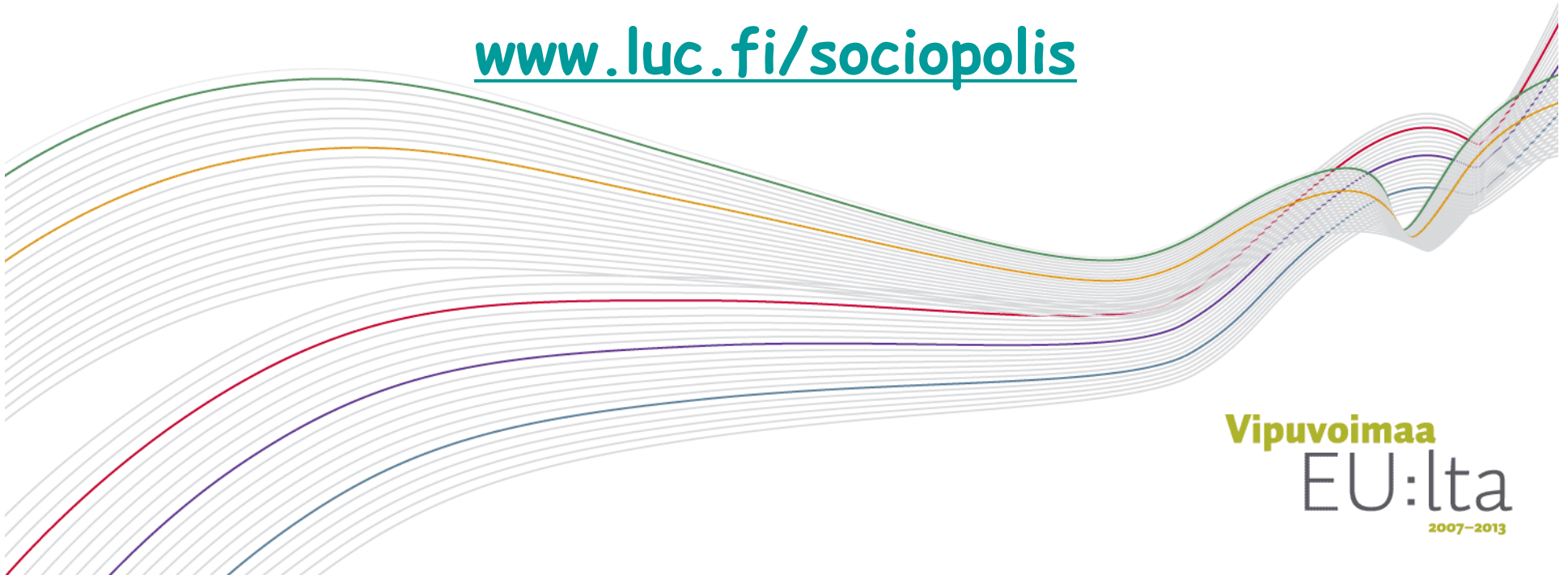
Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Sociopolis

www.luc.fi/sociopolis

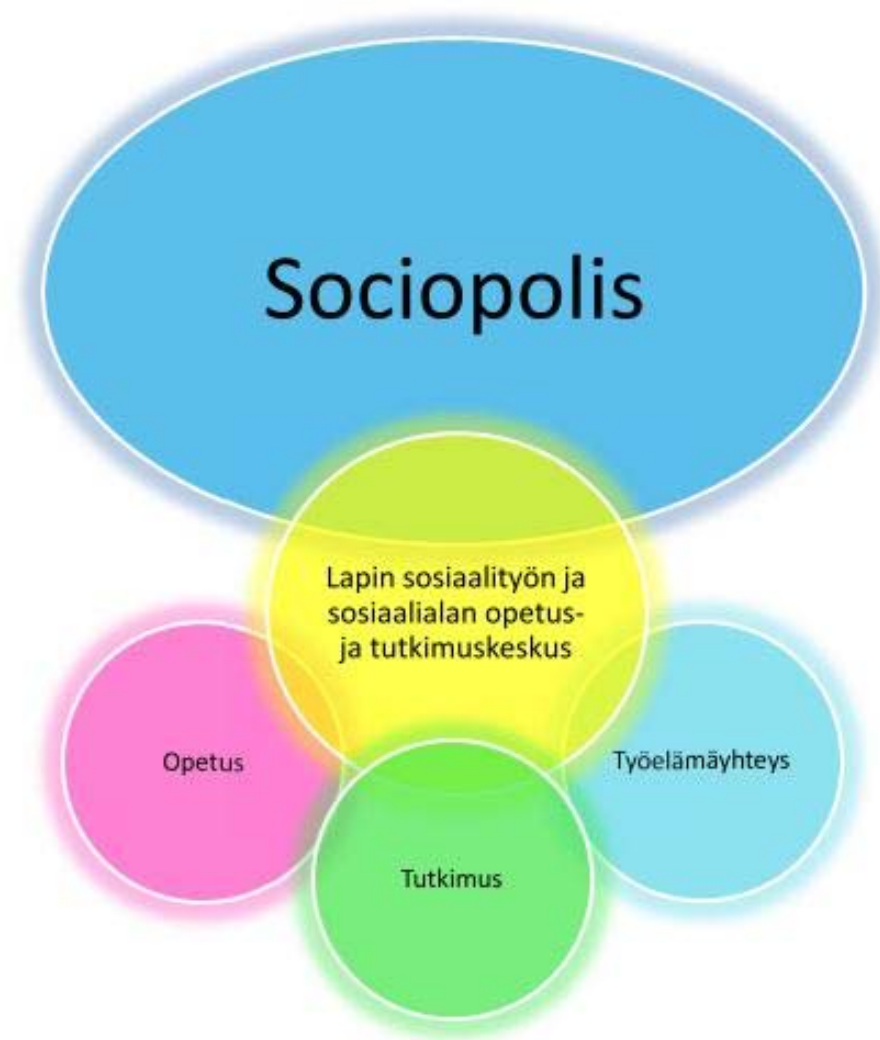

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Sociopolis

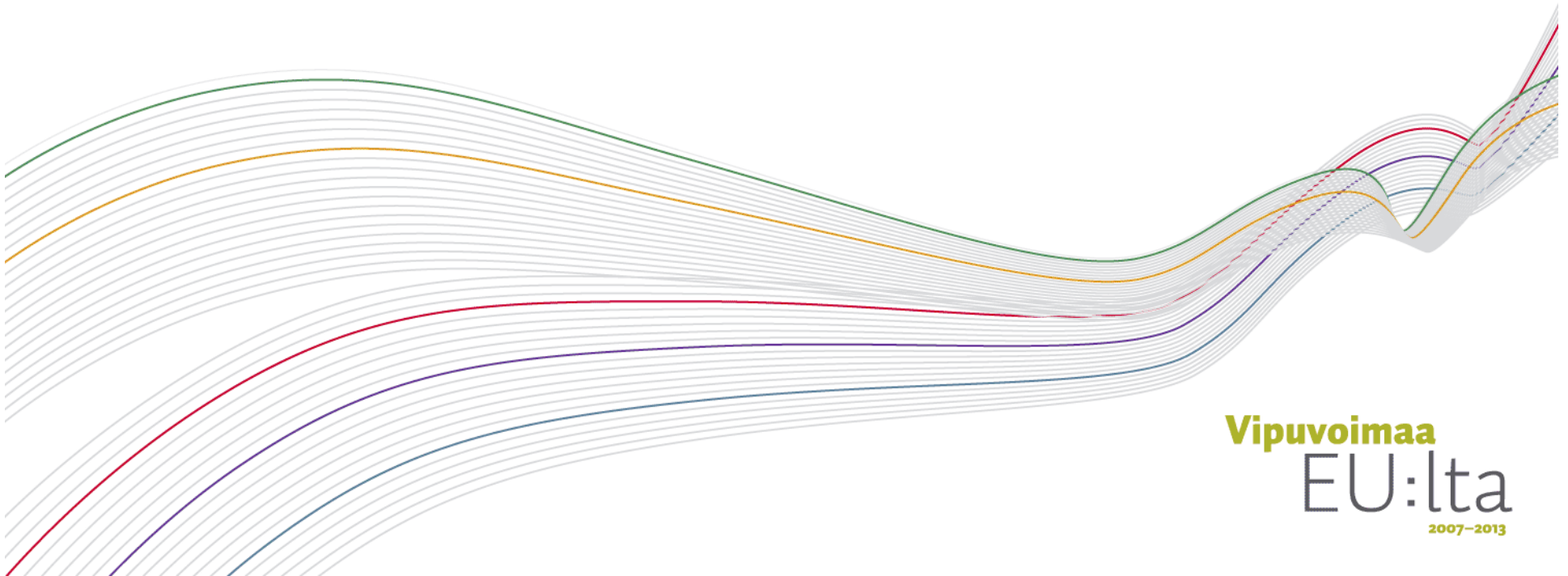
- Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun rehtori Reijo Tolppi ja Lapin yliopiston rehtori Mauri Ylä-Kotola allekirjoittivat 17.1.2012 sopimuksen yliopiston sosiaalityön oppiaineeseen ja ammattikorkeakoulun sosiaalialan koulutuksia vahvistavasta Sociopolis-yhteistyörakenteesta.
- Sociopolis-yhteistyörakenteella terävöitetään ammattikorkeakoulun sosiaalialan koulutuksen ja yliopiston sosiaalityön oppiaineeseen koulutuksen yhteistyötä, työnjakoa, profiloitumista ja vetovoimaa. Lisäksi yhteistyöllä vahvistetaan alan työelämäyhteistyötä, soveltavaa tutkimusta sekä kehittämis- ja palvelutoimintaa Pohjois-Suomessa ja Barentsin alueella.
- Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus on mukana Sociopoliksen toiminnassa.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Kuntakäynnit

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Vierailut kaikkiin Lapin kuntiin

- Keväällä 2013, 14 vierailua ja tavattiin noin 100 kuntien sosiaalitoimen johtajaa, työntekijää ja toimijaa
- Mukana: Opetus- ja tutkimuskeskus -hanke, Poske ja molemmat korkeakoulut

- Artikkel:

"Nopea sosiaalinen muutos ja palvelujen järjestämisen haaste Lapin kunnissa"

- Onnistunut ponnistus:
 - ✓ Tiedonvaihtoa ja tutustumista
 - ✓ Yhteyshenkilöt kaikkiin kuntiin
 - ✓ Tutkimus- ja kehittämisideoita

Nuoret kokemusasiantuntijoina -hanke

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Sosiaalityön ajankohtaisfoorumi

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Yhteinen keskustelufoorumi

- Lapin sosiaalialan toimijoiden eli Opiskelijoiden, Käytännön työntekijöiden, Opettajien, Tutkijoiden, Asiakkaiden, Kehittäjien ja Kaikkien yhteinen foorumi, jossa keskustellaan ajankohtaisesta teemasta yhdessä

- Kerran tai kaksi kertaa vuodessa järjestettävä

- Syrjäytyminen ja sosiaalityö -seminaari 4.10.2012
"lähtölaukauksena" (osallistujia noin 160)

- Ensimmäinen foorumi pidettiin 20.8.2013 Lapin yliopistolla
"Sosiaalityön asiakkaat toimijoina"
(osallistujia noin 100)

- ✓ Seuraava foorumi pidetään 29.4.2013 Lapin yliopistolla
Teema vielä avoinna; mikä puhututtaa?

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

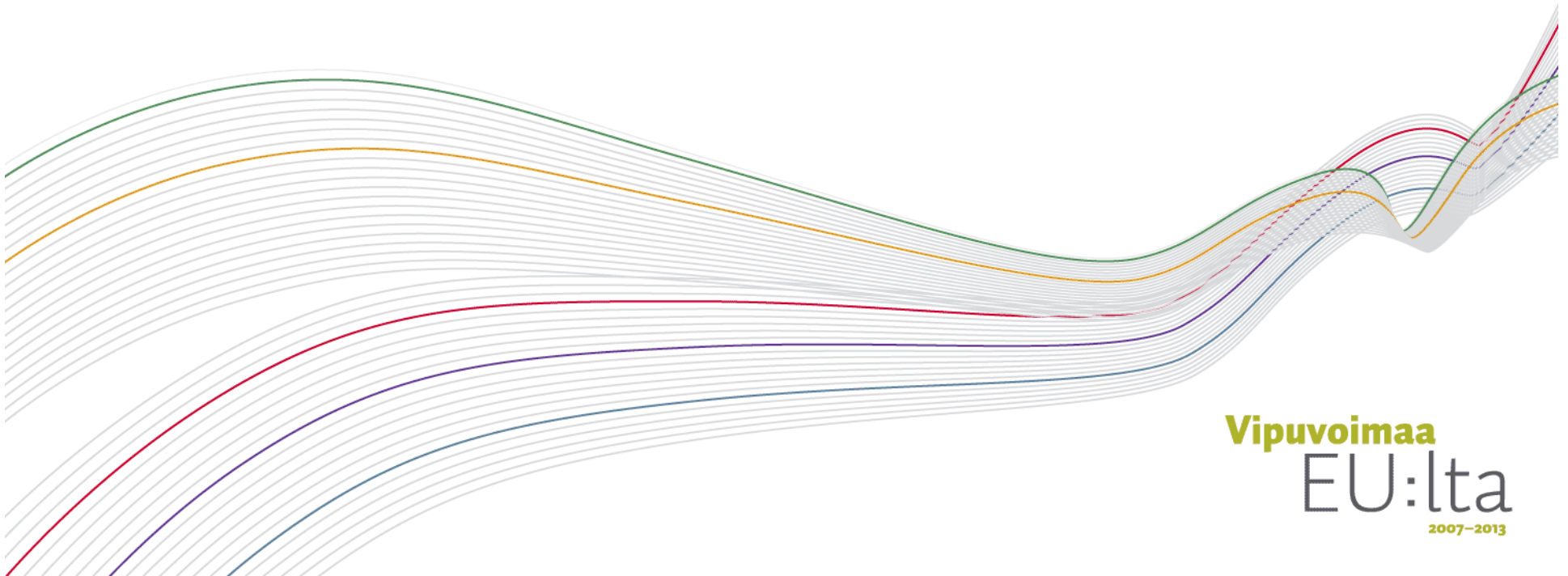
OPETUS TUTKIMUS KÄYTÄNTÖ KEHITTÄMINEN

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Savotta-pilotti

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Yhteinen Savottamme

TYÖELÄMÄLÄHTÖISEMPÄÄ KOULUTUSTA
JA TUTKIMUSTA SOSIAALIALALLE

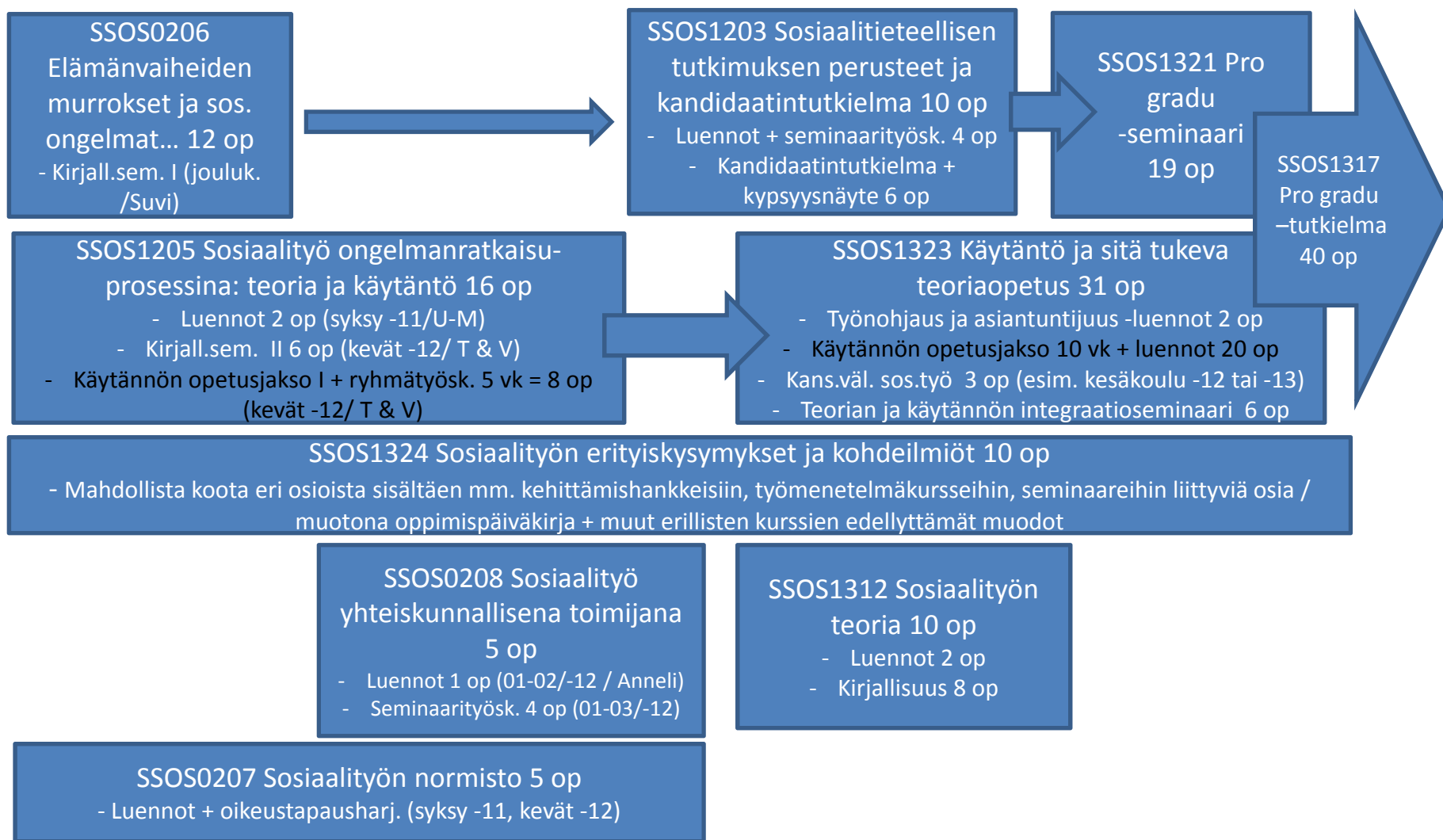
Savotta-pilotti

- Sosiaalialan opetusta, tutkimusta, kehittämistä ja käytäntöyhteyttä kehitettiin UUDELLA tavalla.
- Käytäntöalustana Valtakunnallinen Kaste ja PaKaste -hanke, jota koordinoi Poske
- Kokeilussa mukana 17 korkeakouluopiskelijaa, joille laadittiin omat HOPSit
- Opiskelijoiden opintojen nivominen kehittämistyöhön: seminaarityöt, selvitykset, käytännönopetus- ja harjoittelut, kandityöt ja yhteiset antoisat seminaaripäivät

✓ **Opiskelijat motivoituvat, kun tiedon tarve on todellinen ja käytännön työntekijät saavat ajankohtaista ja uutta tietoa**

SAVOTTA –pilotti (2 vuotta)

syksy 2011 - kevät 2013

Syksy 2011

Kevät 2012

Syksy 2012

Kevät 2013

Savotta -pilotti NRO II - kevät – syksy 2012

OPINTOJAKSO	YDINSISÄLTÖ	TEHTÄVÄ	YHTEINEN TEHTÄVÄ
44A010 Osaaminen, innovaatiot ja liiketoiminta (2 op)	Sisäinen/ulkoinen yrittäjyys, toiminta-ajatus, liikeidea, markkinoinnin perusteet.	Valitaan kohdeorganisaatio-tiosta kehittämiskohde; Mitä pitäisi kehittää ja miksi? Tehdään kehittämissuunnitelma; mitä tehdään ja miksi? Kehittämissuunnitelmassa huomioidaan asiakas-näkökulma ja organisaationäkökulma.	"PALVELUJEN KEHITTÄMINEN" Rakentuu työelämästä nousevien tarpeiden ja opetussuunnitelman intressien yhteensovittamisesta (Työyhteisön kehittämisen perusraami: Oletettu muutos ja kehittämiskohteet) Työelämäkumppanit: Rovaniemen monitoimikeskus Kemin sosiaalitoimi Oulun Seudun Setlementti ry Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus
44A034 Työyhteisön rakenne ja toiminta (5 op: kevät 2012 3 on - syksy 2012 2op)	Työn organisointi työyhteisöissä Työyhteisön hyvinvointi Työyhteisötaidot	Hyvinvointisuunnitelma TAI Työyhteisötaitojen reflektointi	
44A020 <u>Esimiestyö</u> ja organisaation toimintaa säätelevät normit (7 op) kevät 2012 esimiestyö 3 op + normit 2 op - syksy 2012 2op)	<u>Esimiestyö:</u> Johtamisen teorioita Strateginen johtaminen Ihmisten johtaminen A.HYVÄ HALLINTO - mitä se lain mukaan vaatii ja mihin oikeuttaa? Hallintolaki, johon liittyen sovelletusti Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista Julkisuuslaki Perustuslaki Kuntalaki Sosiaalihuoltolaki B. TYÖN TEKEMISTÄ SÄÄTELEVÄÄ NORMISTOA Työsopimuslaki Laki kunnallisesta viranhaltijasta Työaikalaki ja Vuosilomalaki Laki yksityisyyden suojasta työelämässä Työturvallisuuslaki	"Kohdeorganisaation toiminnan tarkastelu jonkun (tai joidenkin) johtamisteorian valossa. Esimiestyön analysointi esimiehen haastatteluun ja kirjallisiin lähteisiin viitaten." Ydintehtävänä on jäsentää sosiaalialan organisaatioiden normistoa ja organisaatiossa toimivien oikeusturvaa: Työntekijän oikeudet ja velvollisuudet, Asiakkaan oikeudet ja velvollisuudet sekä yönantajajan oikeudet ja velvollisuudet	

Savotta -pilotti NRO II - 11/2012 - 12/2014

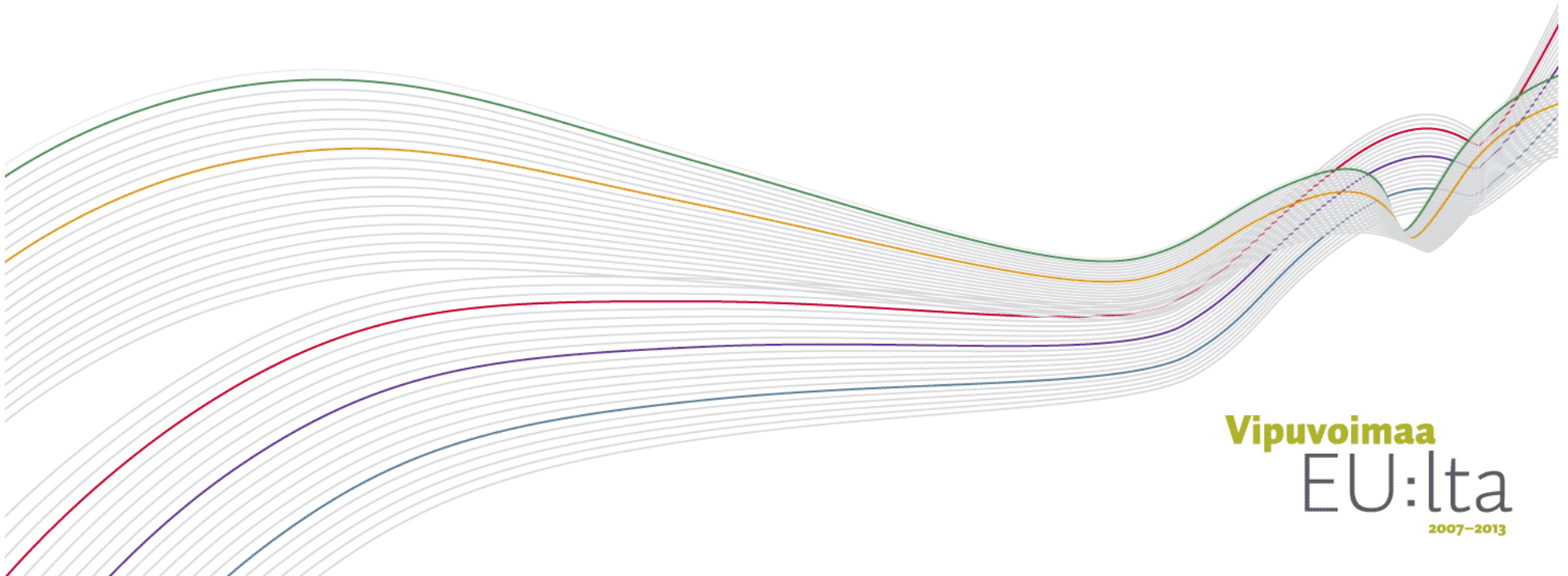
OPINTOJAKSO	YDINSISÄLTÖ	INTEGROITU TEHTÄVÄ	TYÖELÄMÄ
SYKSY 2012			
44S023 Elämäntavan muutokset ja sosiaaliset ongelmat (op. Seija Järvi)			<u>Työelämäkumppanit</u> (op. Sari Halttunen): Esim. • Kemin vastaanottokeskus • Meri-Lapin Majakka • Meri-Lapin työhönvalmennus-säätiö • Tornion työvoimalasäätiö • Klubitalo • Kemin työllistämismalli-hanke • Byströmin nuorten palvelut • Etsivä nuorisotyö • Tervolan seurakunta • Jne.
44S024 Yhteisöjen uudet mahdollisuudet (op. Voitto Kuosmanen)			
KEVÄT 2013			
44S025 Sosiaaliturva			
44S041 Työvoimapalvelut			
SYKSY 2013			
44S042 Kuntoutustoiminta			
44S043 Yhteisötyön menetelmät			
KEVÄT 2014			
44S034 Syventävä harjoittelu ja ammattianalyysi			
44S035 Opinnäytetyö			
44A010 Osaaminen, innovaatiot ja liiketoiminta (2 op)			
44A034 Työyhteisön rakenne ja toiminta (5 op)			
44A020 Esimiestyö ja organisaation ... normit (7 op)			
SYKSY 2014			
44A020 ja 44A034 Organisaation toiminta ja johtaminen			
44A011 Työyhteisö- ja organisaatioharjoittelu ja ammattianalyysi			
44S035 Opinnäytetyö			
[1] Opintojen mahdollinen integrointi ”Mielenterveyshäiriön”, ”Monikulttuurisen työn” sekä ”Päihde- ja huumeidenkäytön” opintoihin			

[1] Opintojen mahdollinen integrointi "Mielenterveystyön", "Monikulttuurisen työn" sekä "Päihde- ja huumetyön" opintoihin.

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Menetelmäopetus

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Yhteinen opetus

Lähtökohtana se, että opetukseen osallistuvat molempien korkeakoulujen opiskelijat ja käytännön työntekijät sekä opettamiseen korkeakoulujen sekä Posken henkilökuntaa

- 1) Yhteisölliset työmenetelmät vuonna 2011-2012
- 2) Ryhmänohjaajakoulutus 2012-2013 (5 opintopistettä)
- 3) Järjestöjen mukaan ottaminen opetukseen

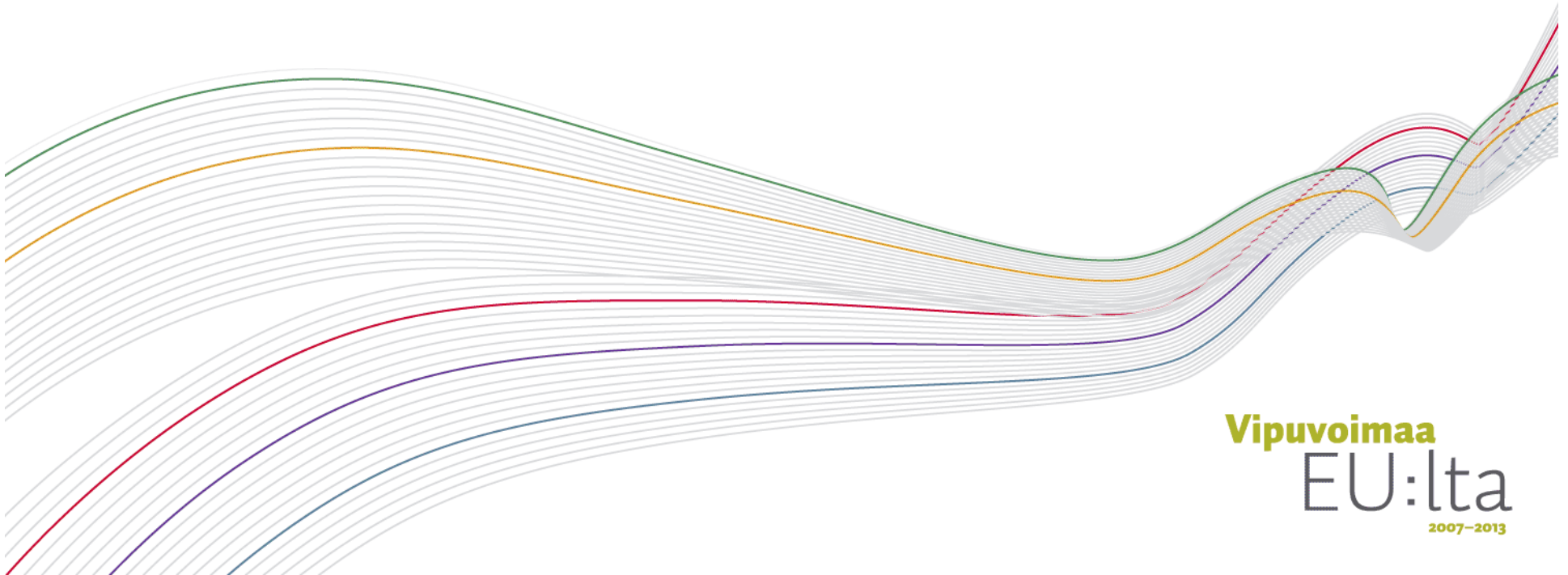
Lapin sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen Oppilaitosyhteistyö -hankkeen kanssa on suunniteltu vapaaehtoistyö opintoja Sosiaalityön taidot -kurssiin. Pilotista kerätään tietoa ja se vahvistaa järjestöyhteistyötä. Pilotointi -vaiheen jälkeen "siirretään" muihin oppilaitoksiin.

✓ **Lastensuojelun opintokokonaisuus (5-20 op) suunnitteilla**

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Työparityö

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Työparityö

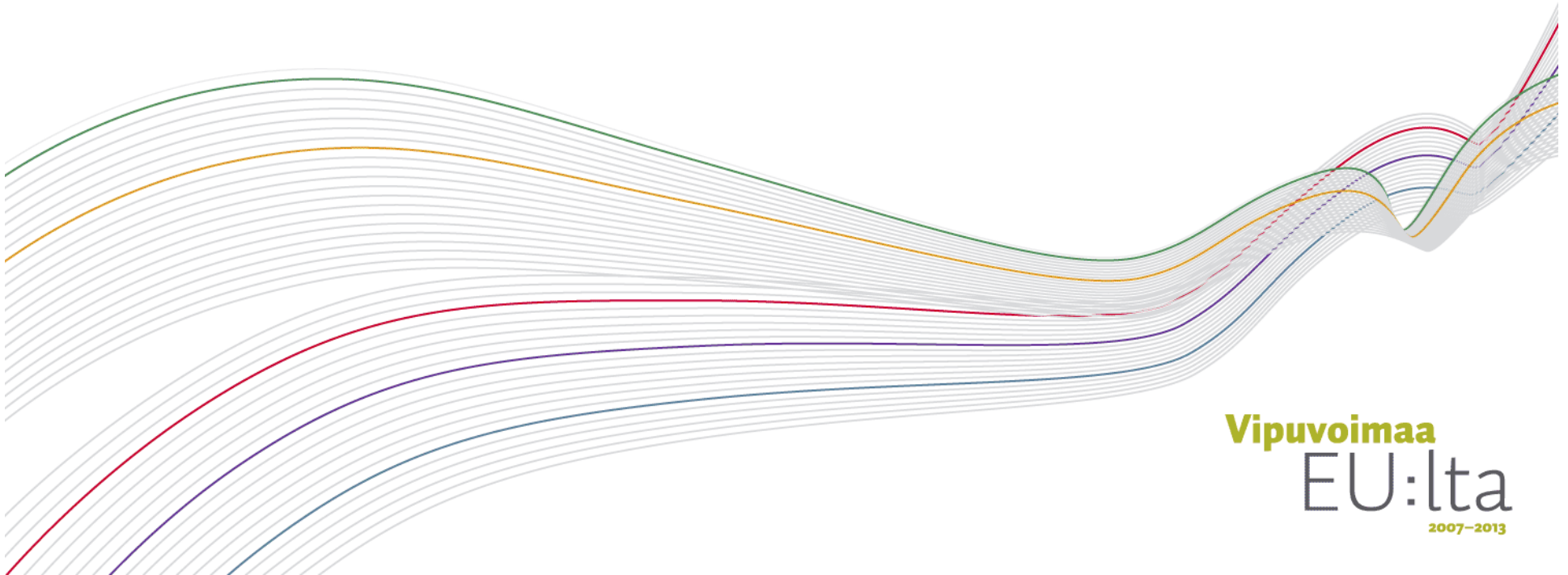
- Posken koordinoima palvelu Lapin kunnille
- Posken sekä korkeakoulujen opettajat ja opiskelijat toimivat työparina kuntien sosiaalialan työntekijöille asiakastyössä, ryhmien ohjauksessa ja oman työn arvioinnissa.

- ✓ Korkeakoulujen opetus- ja tutkimushenkilökunta sekä opiskelijat saavat mahdollisuuden kenttätööhän ja ammattilaiset konsultatiivista apua haastaviin asiakas- ja työtilanteisiin
- ✓ Loistava innovaatio, joka vaatii vielä jatkokehittämistä ja organisointia

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Kehittäjäkahvila

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Asiakaskahvila, kehittäjäkahvila, keskustelukahvila...

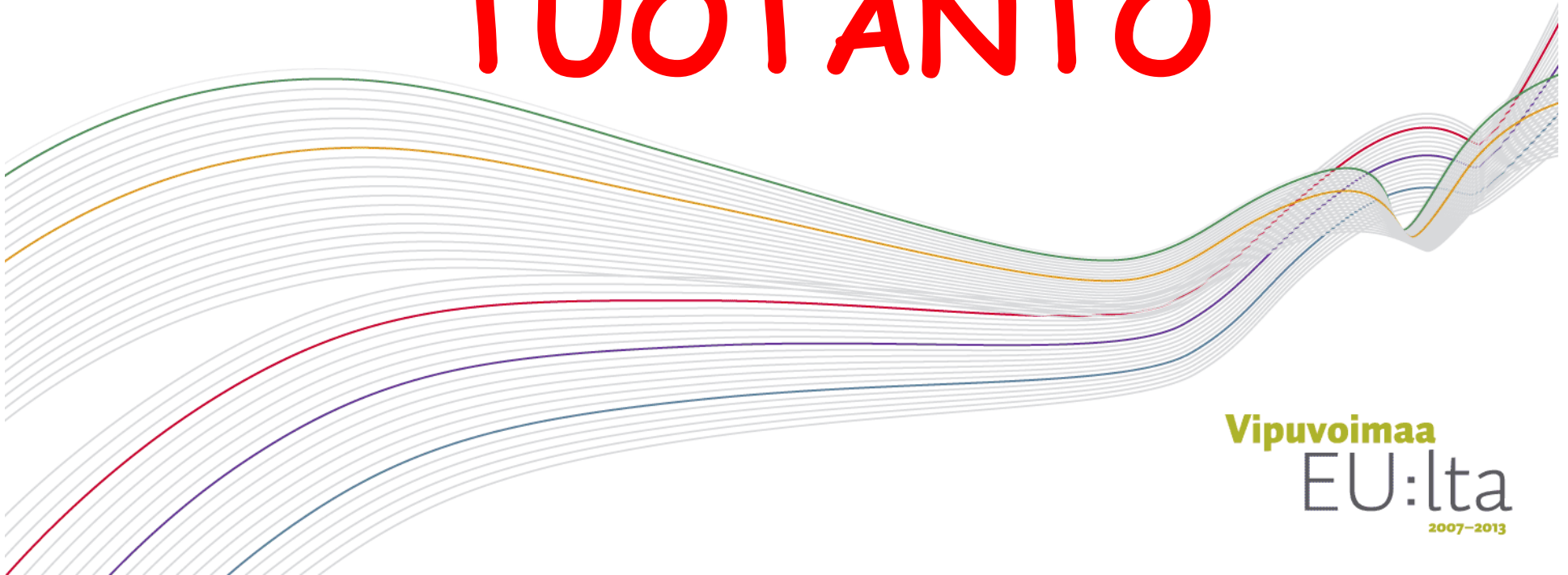
- Tarkoituksena on suoran palautteen saaminen sosiaali- ja terveyspalvelujen toimivuudesta palvelujen käyttäjiltä
- Posken koordinoimaa toimintaa, johon ovat osallistuneet kehittäjäasiakkaat, kunnan työntekijöitä sekä yliopiston opiskelijoita ja opettajia
- ✓ Matalan kynnyksen toimintaa, jossa on vielä paljon mahdollisuuksia käyttämättä

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

TIEDON TUOTANTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

TUTKIMUS

1) Gradu- ja opinnäytetyöpankki

www.luc.fi/sociopolis

2) Aineisto-pankki

www.luc.fi/sociopolis

3) Posken aineiston käyttö opetuksessa -kokeilu keväällä 2013

✓ Yhteiset tutkimushankkeet puuttuvat vielä

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

KÄYTÄNNÖN- OPETTAJIEN KOULUTUS

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

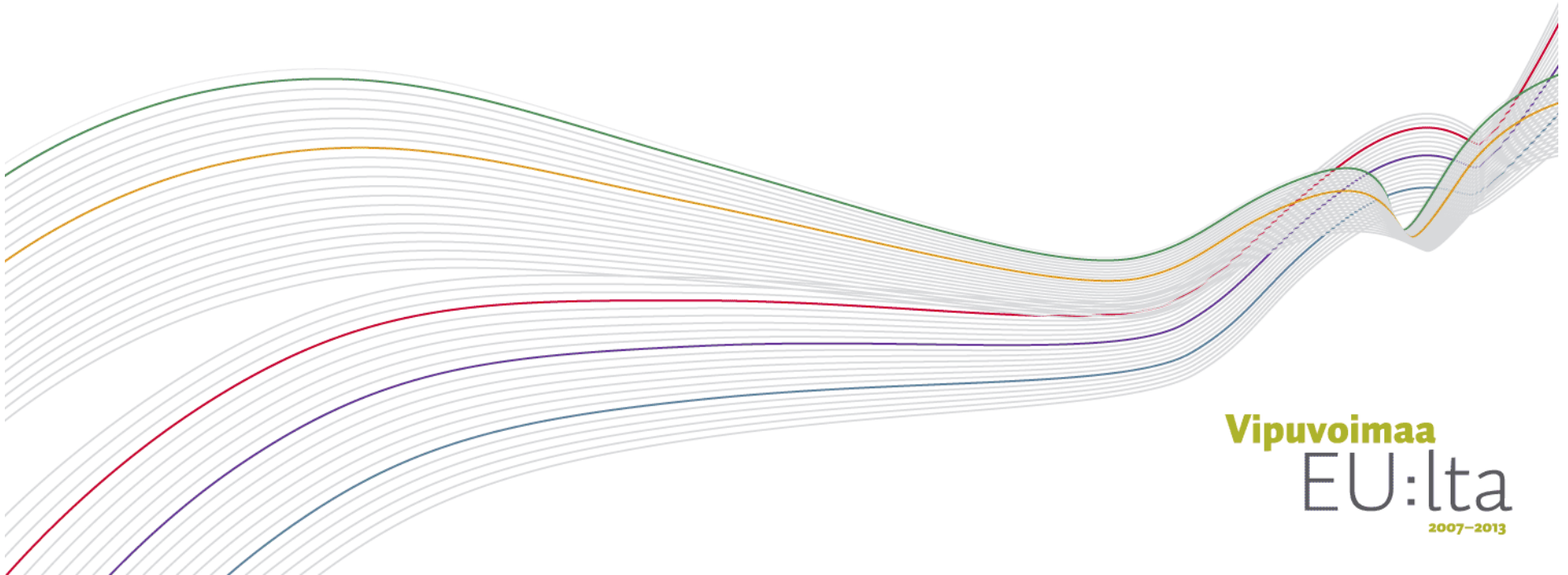
Ensimmäinen ja toinen koulutus Lapissa

- Ensimmäinen koulutus toteutettiin vuosina 2011-2012 ja valmistuneita oli 17
 - Koulutuksessa mukana sekä sosiaalityöntekijöitä että sosionomeja
 - Laajuus viisi opintopistettä
 - Opetus kolmikanta-mallilla: Amk, Yo ja Poske
 - Toinen koulutus käynnistyi 17.9.2013 ja päättyy 17.12.2013
Opetus toteutetaan virtuaalisesti ja pienryhmissä.
Opiskelijoita on 13, joista sosiaalityöntekijöitä 8 ja sosionomeja 5.
 - Vastuuopettajina: Voitto Kuosmanen, Asta Niskala, Ulla-Maija Rantalaiho (1.koulutus), Eeva Rossi (2.koulutus) ja Tuija Takkula
- ✓ **Koulutuksia jatketaan yhdessä**
✓ **Nettiin valmistuu Ohjauksen työkalupakki (Kuosmanen & Takkula)**

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

ARVIOINTI

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Arviointi hankkeen toiminnan reflektoinnin ja suuntaamisen apuvälineenä

- Itsearviointit, dialogit ja sidosryhmille suunnatut kyselyt keväällä 2012 ja syksyllä 2013
- Vastaaajien mukaan hanke on saavuttanut tavoitteensa varsin hyvin: lähes kahdeksan vastaajaa kymmenestä (N= 58) antoi toiminnalle vähintään hyvän arvosanan.
- Työelämälähtöinen toiminta ja käytännön opetuksen kehittäminen on koettu parhaiten onnistuneiksi toiminnoiksi
- Jatkossa on huomioitava toiminnan jatkuvuuden varmistaminen, kaikkien osapuolten aidon osallisuuden ja yhteistyön tukeminen (korkeakoulutoimijat, kuntatoimijat, asiakkaat) sekä etäyhteysien kehittäminen ja hyödyntäminen.

Taulukko 1. Hankkeessa asetettujen tavoitteiden toteutumisen arviointi (n=53).
Taulukoissa 1=alin ja 5=korkein arvosana.

	0 %	25 %	50 %	75 %	100 %	Yhteensä
Saada aikaan Lappiin pysyvä (toimiva) verkostomainen opetus- ja tutkimuskeskusrakenne, johon osalliset ovat sitoutuneet. Taulukko 1. Hankkeessa asetettujen tavoitteiden toteutumisen arviointi (n=53).	0	7	28	17	1	53
Kehittää (Lapin yliopiston sosiaalityön oppiaine ja Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun sosiaalialan koulutusohjelma) työelämälähtöistä sosiaalialan tiedontuotantoa sekä opetuksessa että TKI toiminnassa.	1	4	19	26	1	51
Vahvistaa sosiaalityöntekijöiden ja sosionomien koulutuksessa työelämäyhteyttä ja parantaa käytännön opetuksen laatua.	0	6	19	23	5	53
Hyödyntää uutta teknologiaa toimijaverkoston työssä ja opetuksessa.	0	14	19	17	3	53
Yhteensä	1	31	85	83	10	210

Yhteenveto ja toiminnan jatko

- Hankkeen aikana tiiviimpää yhteistyötä ammattikorkeakoulun ja yliopiston kesken on harjoiteltu eli hyvä pohjatyö on nyt tehty.

Jatkuvuutta tuo mm. käytännönopetus -koulutus, lastensuojelunopintokokonaisuus, hankkeet

- Sociopolis -yhteistyörakenne jatkuu

- Opetus- ja tutkimuskeskuksen vakinaistamisesta on käyty ja käydään edelleen keskusteluja molemmissa korkeakouluissa

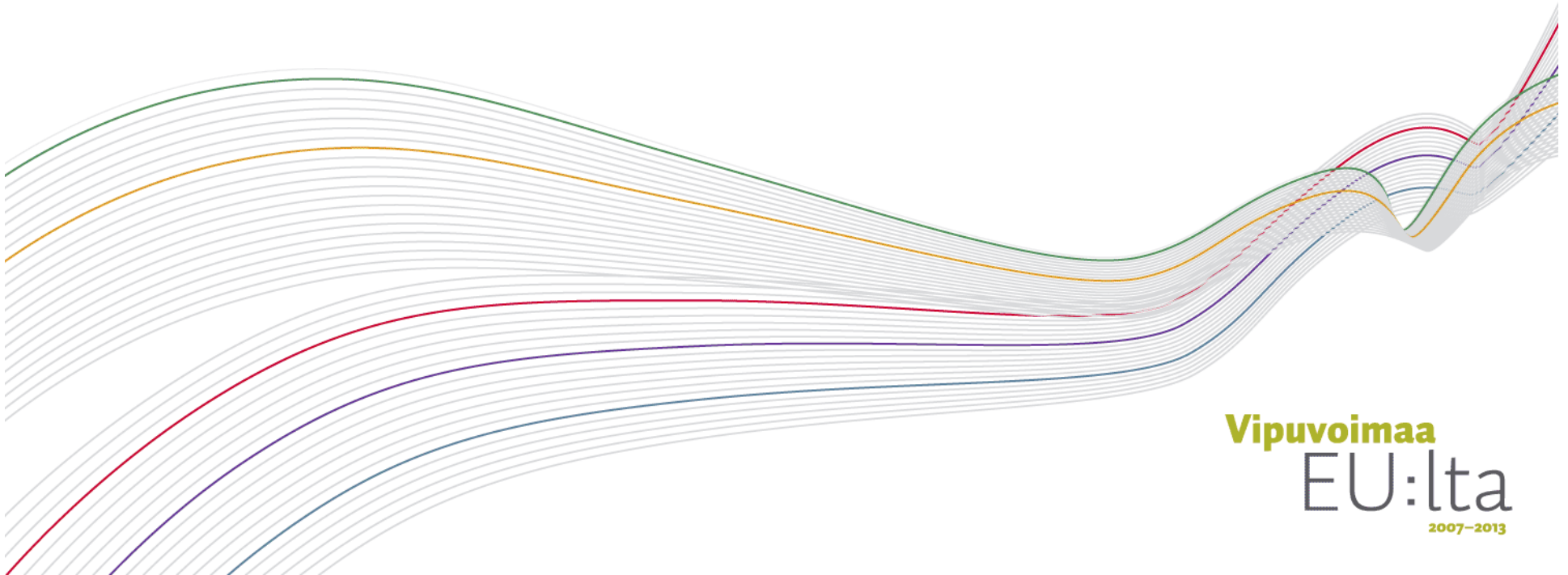
- Lapin yliopistoon saadaan yksi uusi resurssi vuoden 2014 alusta lukien

- Opetus- ja tutkimuskeskuksen verkostomaista rakennetta ja suhdetta muuttuvaan sote-erva -alueeseen on hahmoteltu

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

TOTEUTUS

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Hankkeen ohjausryhmän jäsenet:

- 10 kokousta ja aktiivista osallistumista

Varsinainen jäsen:

Anneli Pohjola
Leena Leväsvirta
Kaisa Kostamo-Pääkkö
Nina Peronius
Eliisa Lintula
Arto Alajärvi
Pia Ruotsala
Ossi Takkinen
Tuoma Nettamo
Kaisa Kangas

Varajäsen:

Merja Laitinen, Lapin yliopisto
Heli Arola, KTAMK
Asta Niskala, Poske
Lahja Harju, Lapin pienet kunnat
Helena Pekkala-Vilhunen, Rovaseutu
Anneli Karjalainen, Lapin isot kunnat
Anu Avaskari, Saamelaiskäräjät
Anneli Laine, Järjestöt
Maija Kylmäniemi, opiskelija (AMK)
Kira Hirvonen, opiskelija (Yo)

Hankkeen keskeiset toimijat:

Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun opiskelijat ja opettajat

Lapin yliopiston opiskelijat ja opettajat

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus

Kehittäjäasiakkaat, kehittäjäkahvilan väki

Lapin kuntien sosiaalitoimen työntekijät

Lapissa toimivat järjestöt

Hankkeessa työskennelleet:

Marika Ahola
Sari Halttunen
Tarja Kemppainen
Henna Kortelainen
Laila Kuvaja
Anne Kutin (os. Keränen)
Voitto Kuosmanen
Marjo Outila
Johanna Peltoperä
Eeva Rossi
Tuija Takkula
Noora Tuohino

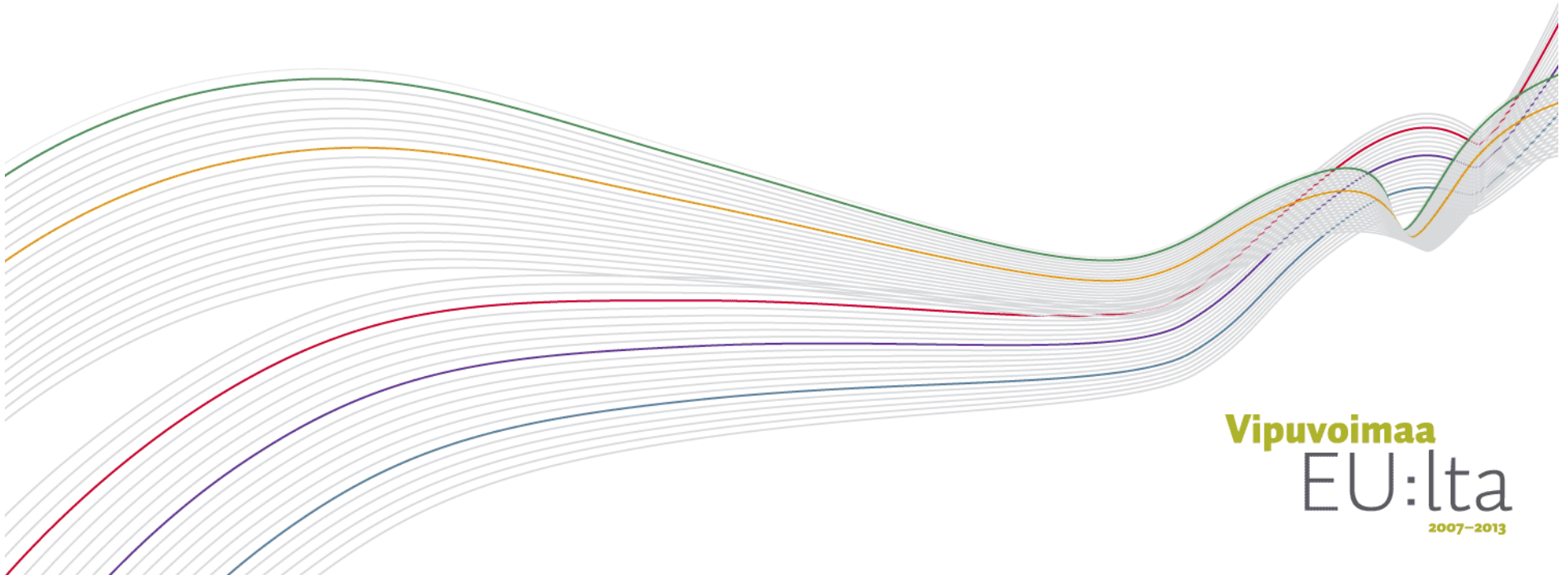
Kaunis kiitos kaikille
hanketoiminnassa mukana olleille!
Ilman Teitä hanke
ei olisi saavuttanut näitä tavoitteitaan.

Yhteistyötä ja verkoston rakentamista
jatketaan, sillä sosiaaliala tarvitsee
meidän kaikkien työpanosta ja innostusta!

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

KIITOS

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013